

TUINVRIEND NUMMER 28

VERENIGING VAN AMATEURTUINDERS - VAT ZEIST
WWW.VAT-ZEIST.NL

Jaargang 10, nummer 28

Maart 2026

In dit nummer:

Verwondering in Molenbosch	1
Twee tuinders	2
In memoriam Wim Kooijman	2
Het sprookje van de Dappere Narcis	3
Plant en Plaag: Tripsen	3
Nieuw en oud Nieuws	4
Waar komt toch die Pastinaak vandaan?	4

Interessante informatie:

- De officiële oprichting van VAT Zeist was op 21 april 1958
- Op de tuin werd in januari 2026 min -10 Celsius gemeten
- Raoul en Jan schreven mee in deze Tuinvriend.
- Begin maart wordt voor de bestuiving van de gewassen de bijen weer op De Grifhoek geplaatst.
- Nieuwe website VAT Zeist is gelanceerd.

Door Raoul Engelbert

Het grote ijzeren hek van Molenbosch sluit ik achter me. Mijn laarzen zakken weg in de grote laag sneeuw. Ik loop langs ons bijenhotel bedenk dat veel insecten het bijenhotel voor beschutting hebben opgezocht. In de winter valt bovengronds het leven stil maar wat gebeurt er onder de sneeuwlaag?

De meeste regenwormen trekken bij dalende temperaturen dieper de grond in. Kleine wormen rollen zich op en omhullen zichzelf met slijm dat uitdroging voorkomt. Kleine beestjes zoals mijten en pisbedden maken veel suikers en alcoholen aan waardoor hun vriespunt wordt verlaagd. Bacteriën

planten zich voort en gaan dood, maar laten wel nageslacht achter. Het is verstandig de bodem van de moestuin af te dekken met een laag mulch, die werkt als een isolatiedeken. De sneeuw werkt als dubbele isolatielaag en de bodem bevriest nauwelijks.

De sneeuw kraakt onder mijn laarzen en ik kom bij de gezamenlijke koffietafel waar de verdroogde zonnebloemen staan, waar puttertjes, groentelingen en vinken hebben genoten van de zaadjes.

Mijn laarzen zakken diep weg in de grote laag sneeuw, waar geen oude voetstappen zichtbaar zijn. Er is een flink pak sneeuw gevallen en ik realiseer me dat de miljarden sneeuwvlokken die in onze tuin zijn geland allemaal verschillend zijn.

Geen enkele sneeuwvlok is hetzelfde!

Verwondering in Molenbosch (vervolg)

Door Raoul Engelbert

Ik mijmer over het najaar toen de putters luid kwetterend, met een volle buik, deze tafel verlieten.

Ik loop in de tuin altijd een rondje en geniet van boerenkool met een witte muts en de hopen ondergesneeuwde paardenmest wachtend op

het voorjaar om over het land te worden verspreid.

Vol bewondering en verwondering geniet ik van 'Molenbosch.' Ik kan niet wachten tot het voorjaar.

Mijn vingers jeuken om in mijn bloementuin te gaan zaaïen, dahliabollen te planten en de gezellige gesprek-

ken met mijn medetuinders te voeren. Maar ik moet nog even wachten totdat ik weer met een volle tas met bloemen thuis kan komen.

Gerard & Gerard 'Twee Tuinders'

Links: Gerard van Heiningen

Rechts: Gerard Hörchner

Twee tuinders die het traditionele vak nog altijd koesteren, zijn Gerard Hörchner en Gerard van Heiningen. Op de vraag hoe zij tuinieren, antwoorden ze bijna tegelijk: 'gewoon omspitten—niet meer twee spaden diep—en zonder kunstmest.'

Ze denken met plezier terug aan vroeger, toen je leefde van wat de tuin opleverde: rijen wekpotten in de kelder en zoute snijbonen in een Keulse pot.

Tegenwoordig wordt er anders getuinierd, volgens beide Gerards is dat helemaal prima. Iedere tijd heeft zijn eigen aanpak.

Gerard Hörchner is sinds 1992 lid en Gerard van Heiningen nu al ruim 20 jaar.

Beiden kijken met voldoening terug op de vele jaren vrijwilligerswerk en hun inzet in verschillende commissies. Het tuinieren bracht hen niet alleen oogst, maar ook gemeenschap, betrokkenheid en een schat aan ervaring.

Vroeger leefde je van wat de tuin je gaf: wekpotten in de kelder en de zoute snijbonen in de Keulse pot.

Als de dagen lengen, gaat de winter strengen

Door Jan Duiverman

Op de Slottuinen waren een aantal tunnelkassen door het gewicht van de sneeuw ingestort.

Als de dagen lengen, gaat de winter strengen. Of dat waar wordt? Maar we hebben intussen wel een fantastisch pak plaksneeuw gehad, heerlijk om iglo's en sneeuwpoppen te bouwen en zelfs best te belopen! Ook de tuin zag er sprookjesachtig uit

Alleen heeft zo'n dik pak sneeuw op de tuin toch ook

wat mindere bijeffecten, op de Slottuinen waren een aantal tunnelkassen door het grote gewicht ingestort. Sommige nog te repareren mischien, maar de meesten totaal verwrongen. Zonde!

Wat we dit jaar in ieder geval met een gerust hart kunnen zeggen is dat de vorst over de boerenkool geweest is. Die staat er nog mooi bij maar moet dus ook extra lekker

smaken.

Toen het vorige week zo zonnig was, was het leuk om te zien dat er toch heel wat van ons zin hadden om weer te beginnen, het was bijna druk op de tuin! En nu maar plannen maken voor een fantastisch tuinseizoen!!

In memoriam Wim Kooijman

Met verdriet nemen wij afscheid van Wim Kooijman een betrokken tuinder en een vertrouwd gezicht op onze tuin De Grifthoek.

Wim was meer dan 35 jaar lid van de VAT Zeist en was decennia lang lid van de tuincommissie zowel op de Slottuinen als op de Grifthoek en altijd in voor een

praatje, een vriendelijk woord, een grapje of een stukje wijsheid tussen het tuinieren door.

Zijn openheid en belangstelling voor anderen maakten hem geliefd. We zullen zijn aanwezigheid missen, maar de vele kleine gesprekken en ontmoetingen blijven in onze herinneringen voort-

leven.

Wim laat een lege plek achter, maar ook een spoor van vriendelijkheid dat nog lang voelbaar zal zijn.

Winterrust op de Volkstuin

Afgelopen winter lag er een zachte stilte over de Volkstuin. De bedden waren bedekt met een dikke laag sneeuw dat glinsterde in het bleke ochtendlicht. De paden die in de zomer vol voetstappen zaten, lagen er in januari verlaten bij. Alleen het knerpen van de sneeuw onder stevige laarzen doorbrak de rust.

Een tuinder trok zijn sjaal wat hoger en liep langzaam langs de perken. Hier en daar staken nog stoere winter-

groenten hun kop door de dikke sneeuwlaag.

Bij de compostbak zat een roodborstje, parmantig en nieuwsgierig. Hij wiebelde op een takje en keek de tuinder aan met kraaloogjes en float een kort, helder nootje, alsof het wilde zeggen dat de tuin nooit helemaal slaapt.

Verderop had iemand een klein spoor in de sneeuw achtergelaten. Geen mensenspoor, maar een slingerend lijntje van pootjes—misschien een muisje op zoek naar een

vergeten zaadje of worteltje. Het spoor verdween onder de oude kasdeur, waar de winterzon net een gouden randje op legde.

De tuinder bleef even staan en ademde diep de frisse winterlucht in. De lucht was fris en helder, met die typische wintergeur van kou en belofte.

De Volkstuin lag er vredig bij, als een boek dat even dichtgeslagen is—maar waarvan je weet dat het volgende hoofdstuk al geschreven wordt

*De stilte die valt als sneeuw
het geluid dempt.*

*De tuin ademt in de winter,
naar de verborgen belofte van
het voorjaar.*

Het sprookje van de Dappere Narcis

Er was eens een stille tuin waar alle planten nog sliepen onder een dikke deken van winterkou. Niemand durfde zijn kop boven de grond te steken, want de wind was streng en de nachten waren lang.

Maar diep onder de aarde lag een kleine narcisbol die een zacht stemmetje hoorde. 'Het is tijd,' fluisterde de lente.

'Ook al ziet niemand mij nog.' 'Juist daarom heb ik jou nodig,' zei de lente. 'Iemand moet de eerste zijn.'

En zo duwde de narcis zichzelf omhoog, door de harde grond, door de laatste sneeuw, tot hij eindelijk het licht zag. Een kleine gele bloem, trillend van trots.

De andere planten fluisterden verbaasd: 'waarom ben je

al wakker? Is het niet te vroeg? Ben je niet bang?'

De narcis glimlachte. 'Misschien wel, maar iemand moet laten zien dat de winter niet eeuwig duurt.'

En zo gebeurde het dat de tuin, die al maanden stil was, weer hoop kreeg. De vogels begonnen te zingen, de zon scheen iets warmer en zelfs de wind werd zachter.

*Zo gebeurde het dat de
lente dat jaar eerder kwam
dan verwacht, allemaal
dankzij één narcis die niet
wou wachten.*

Plant en Plaa

Trips (Thysanoptera)

Komen in Nederland van nature veel voor. Tripsen prikken in bladeren waardoor kleine zilverschachtige vlekjes ontstaan. Ook kunnen ze knoppen en bloemen beschadigen.

Dit insect beschadigt het blad ernstig en kan onder meer het tomatenbrons-

vlekkenvirus overbrengen. Trips komt voor op ui, prei, kers, sering, Gelderse roos en sneeuwbal. Je ziet zilverschachtige vlekjes in de lengterichting van het blad. Later gaat dit over in verkurking en bladverdroging. Op de bladonderzijde zitten circa 1 mm lange insecten, die geel of donker van kleur zijn, met soms een opvallende streping.

Zaai klaver onder ui en prei, waardoor tripsen weigeren van de gewassen te eten. Hierdoor kunnen ze zich niet verder uitbreiden.

Wanneer het nodig is, kunt u natuurlijke vijanden inzetten, zoals tripsroofmijt, roofwantsen en de schimmel *Verticillium lecanii*.

Uit 'Plant en Plaa

Tripsen voeden zich met sappen uit de cellen van planten en dieren door gaatjes in de cel te prikken en de inhoud op te zuigen

ZEIST HET GROENE HART
VAN NEDERLAND

*Een vriendelijk woord is als een
mooie lentedag.*

Vereniging van Amateurs Tuinders Zeist
Noordweg 5
3732HT De Bilt

Redactie en vormgeving:
Henk van Boeschoten
e-mail: indecirkel@gmail.com

URL NIEUWE WEBSITE VAT ZEIST

WWW.VAT-ZEIST.NL

Nieuw en oud Nieuws

De Vereniging van Amateurs Tuinders (VAT) Zeist is officieel opgericht op 21 april 1958, hoewel de initiële groep tuinders al sinds de vroege jaren '30 actief was en in 1948 al een informele vereniging vormde.

- 1930: Active groep tuinders huurt grond van een particulier.
- 17 april 1948: Oprichting van 'Volkstuinvereniging Zeist.'
- 21 april 1958: Officiële oprichting van de Vereniging van Amateurs Tuinders (VAT) Zeist.
- 1995: Naamswijziging naar de huidige naam, VAT Zeist.

Het streven is om in 2026 de Tuinvriend 4 x uit te geven.

Kopij mag naar: indecirkel@gmail.com

'Pastinaak: de zoete wortel van onze geschiedenis.'

De pastinaak (*Pastinaca sativa*) vindt zijn oorsprong in het Middellandse Zeegebied. Hij werd al verbouwd en gegeten door Grieken, Romeinen en Egyptenaren, die hem waardeerden om zijn voedzame eigenschappen en aardse zoete smaak. Romeinse kookboeken vermelden de pastinaak als ingrediënt, vaak in stoofgerechten.

In de middeleeuwen was de pastinaak in Europa een belangrijk basisvoedsel, samen met brood en pap. Hij werd gebruikt in hutspot, stoofschotel en zelfs zoete bereidingen.

De pastinaak bleef populair tot de introductie van de

aardappel in Europa. Omdat aardappelen meer opbrengst gaven en makkelijker te bewaren waren, raakte de pastinaak langzaam in de verdrinking.

In veel landen werd de pastinaak een 'vergeten groente', nauwelijks nog geteeld of gegeten. Alleen in Engeland bleef hij redelijk populair.

In de 21e eeuw kreeg de pastinaak een heropleving door de groeiende interesse in lokale, seizoensgebonden en gezonde voeding is de pastinaak opnieuw ontdekt.

Tegenwoordig wordt hij gewaardeerd om zijn zoete, anijsachtige smaak, veelzijdigheid in de keuken en hoge

voedingswaarde.

Enkele ideeën en weetjes:

Maak eens pastinaak kroketjes, pastinaak soep, pastinaak chips of pastinaak koeken. Pastinaak met honing en gember was in het oude Griekenland erg populair.

In Engeland bleef de pastinaak populair, vooral geroosterd bij het traditionele 'Sunday roast.'

De pastinaak is goed te telen en gedijt goed op zand- en kleigrond. Het zaaien kan in maart beginnen op matig bemeste grond. De jonge kiemen kunnen niet goed tegen mest. Later kan men bijmesten. Hij kiemt langzaam.

Bij de bevrijding van Leiden in 1574 kregen de inwoners hutspot met pastinaak als eerste warme maaltijd.

'Pastinaak: de zoete wortel van onze geschiedenis'